

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12'—pengő.
Postatakarékpénztári csekk számla: 43,916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SANDOR.

Örök program az iskola életében

Csaknem három évtized távolából tekintek vissza arra az időre, amikor a klasszikus gimnázium első osztályában a latin olvasmányok között egy ilyen című olvasmány következett: Ludus, vel schola: A játék vagy az iskola. A római klasszicitás egy szintre emelte a két fogalmat, sőt egymással azonosította is s a magister ludi teljesen kifejezte az iskolamester fogalmát. Hogy milyen lehetett az a tanító-típus, aki egyben játékmester is volt s milyen lehetett az az iskola, amely egyenlő volt a játékkal, teljes pontossággal nem tudjuk, csupán régiségutáni ismereteink omladékaiból bújnak elő évezredek porától belepetten ezek a fogalmak. Egyet azonban feltétlen bizonyossággal tudunk, azt t. i., hogy a mai iskola nem tűri meg társnatarozó fogalomként a játék kifejezést, mert az iskola több, mint játék s egészen más, mint a játék.

Iskolai év elején néhány pillanattal próbáljuk felmérni a mi református iskoláink értékét, lényegét, célját, küldetését s próbáljunk feleletet nyerni arra a sokszor hangoztatott kérdésre: miért kell a református egyháznak olyan bihetetlen anyagi áldozatokkal iskolákat fenntartani?!

A magyar reformáció egyháza szinte attól a pillanattól kezdve, hogy megépült az első kis imaház, vagy szerény kis templom, életrehívta azonnal az iskolát. Évszázadok küzdelmében, vérhullató áldozatában, nehéz próbákkal súlyosított évtizedeken át az iskolákat valósággal dédelgette, simogatta s mint mesebeli Pelikán, a saját vérével táplálta. A magyar reformáció egyháza tisztán látta az iskola jelentőségét, amikor minden áldozatot kevésnek tartott az iskola életéért, fejlődéséért és jövőjéért s ezért lett a református hitvalló iskola szerves része a magyar reformáció történetének. Történelmet jelent minden református iskola s multunk gazdag szépségében bő része van az iskoláknak.

Sokan vannak itt a magyar földön, akik szeretnék elvitatni a magyar református iskoláknak vitán felül álló nagy értékeit s vagy agyonhallgatással, vagy nem az igazi értékek felemlítésével akarják kisebbiteni az iskolák értékét. Nem egyszer részesítették már dicséretben iskoláinkat, amikor elismerték, hogy kiváló a hazafias szelleme s hogy nagyszerű embereket nevelünk az egyetemes magyarság szá-

mára; de nagyon kevés alkalommal hangzott még el az elismerő bírálat, hogy *krisztusi jellemeket* és valóban *keresztényen életeket* nevelünk az Isten országa számára, pedig lényegében ez a református iskola feladata, célja és küldetése s minden értéke abban van, hogy alázatosan tud engedelmeskedni az örök programadónak, Krisztusnak, mert az Ő szájából hangzott el a magyar református iskola örök programja.

A krisztusi program a magyar református iskola életében nem más, mint a Márk 10:14-ben és a Lukács 18:16. v.-ben szóról-szóra és betűről-betűre azonos Ige: *Engedjétek, hogy hozzám jöjjenek a kicsiny gyermekek és ne akadályozzátok őket!* Az a hitvallásos iskola tölti be teljesen feladatát, amelyik engedi, hogy a kicsinyek, az ismeretekben még gyengék, a gyermekecskék is *Krisztushoz mehessenek*, sőt nemcsak engedi, hanem *odasegíti őket*. Viszont jaj annak az iskolának, amelyik akadályozza, gátolja, vagy visszatartja a gyermeket Krisztus felé elindulásában. A református iskolának az az elsőrendű feladata, hogy megértve az Úr akaratát, engedelmesen és alázatosan nyújtsa oda önmagát, ha kell mankóul a gyermek számára, amelynek segítségével megteheti az első bizonytalan, sokszor idétlen, de mégis határozott cél felé történő lépést a gyermek egészen addig, amikor majd egyszer üdén kivirul a gyermek lelkében a Krisztusismeret minden szépsége s Krisztuson keresztül rácsodálkozhatik az Isten országa valóságára.

Iskoláinkban mindennek azért kell történnie, hogy minél több *keresztényen jellem*, minél több *Krisztusban igazán hívő ember* legyen bizonyosága a hitvalló iskola Isten országát építő szolgálatának. — A krisztusi program nem változik s míg rendszerek, pártok, politikai és világnézeti gondolatok mindig igyekeznek az idő követelményeihez hozzásimulni, addig Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz s az Ő Igéje sincsen alávetve e világi változásnak.

A református iskola végső célja: *Krisztushoz vezetett gyermeki lelkekben megépíteni Isten országát*. Ehhez nyújt segítőkezet — bár sok helyen még hiányosan — az új református tanításterv is s ezt a végső célt akarja megvalósítani az a hívő, hősi erőfeszítés, munka, szorgalom és áldozatban égés is, amit iskolalátogatásaim során a református tanítóság körében nagy gyönyörűséggel szemléltem és boldogan tapasztaltam.

Új iskolai év kezdődik, új gyermekarcok jelennek meg az iskolákban, új nehézségek tornyosulnak a munka elé, új gondok nehezdednek az egyházakra, de minden új mellett is régi és örök az iskoláknak adott krisztusi program: Engedjétek, hogy hozzám jöjjenek a kicsiny gyermekek és ne akadályozzátok őket!

Solymosi József.

Tanítóink megbecsülése

Napjainkban sok szó esik az új Európa felépítéséről. Egy világháború szörnyű pusztításai között, aminőt még nem élt át ez a világ, kell is hogy szó legyen egy új, tökéletesebb emberi és társadalmi rendről, mert a régihez való visszatérés könnyen öngyilkosságot, új, még szörnyűbb háborúk magvát jelentené az emberiség számára. Az ellentétes erők roppant surlódása, a pozitív és negatív erők óriási feszültsége: A vallási, társadalmi és állami területen új világhatalmát rejteget magában, ha fel nem oldódik egymást kiegyenlítő megbékélésben. Ezekben a mélység szélén járó, itéletes időkben, mint távoli harangszó zúg felénk, mindnyájunk vágya és reménye az apostoli igében: „*Új eget és új földet várunk, amelyben igazság lakozik*“ (II. Pét. 3: 13).

Az új európai rend azonban éppen úgy, mint minden más rend, csak lassan alakulhat ki és még lassabban szilárdulhat meg. A forradalmak felforgathatnak mindent, de hogy az általuk létrehozott helytálló új gondolatok és eszmék testet ölthessenek és megszilárduljanak, ahhoz hosszú alkotó munkára van szükség. Minden új eszméhez és célhoz hozzá kell nevelni az emberiséget, természetesen elsősorban az ifjúságon keresztül. Ezt a nevelési munkát végezte Lenin kommunista forradalma; más oldalról Hitler nemzeti szocialista mozgalma is — mint látható — nem eredménytelenül.

A keresztyénség legelső gondolata természetesen a tanítással párosult nevelésben rejlett. Krisztus is ezért választott tizenkét tanítványt, hogy őket nevelje a reájok váró feladatok elvégzésére. Nemesak tanított tehát az Isten országára tartozó dolgokról, hanem nevelte is az apostolokat, hogy azok elmenvén, tanítványokká tegyenek minden népeket (Mát. 28:19). A hit erejét közölte mindenekelőtt velök, tudván azt, hogy a hit hallásból van, a hallás pedig az Isten Igéje által (Róm. 10:17).

A reformáció is az ő iskoláin keresztül szilárdult meg s lett az újkornak alapvető tényezőjévé. A reformáció istenfiúi szabadsága nélkül — amelyik a tudományos vizsgálódás szabadságát is jelentette — nem tudnánk megérteni azt a páratlan fejlődést, amelyik a keresztyén világ életében végbement. Ez a páratlan fejlődés azonban nemesak az emberi szellem óriási alkotóerejéről beszél, hanem az emberi nemzetség minden képzeletet felülhaladó pusztulását is előkészítheti.

Hogy tehát az emberi szellem megmaradjon az egyenes sikon és attól veszedelmes utakra el ne hajoljon, hivatásos és hivatott nevelőkre és tanítóokra van szükség. Minél magasabb eszményt tűz ki a tanításban és a nevelésben valamelyik közület, annál nagyobb képesség és készség szükséges a tani-

tóknál a reájok váró feladatok maradéktalan betöltéséhez. Minthogy pedig a legmagasabb eszményt az egyház tűzi ki előttünk, amikor e földi polgárságon kívül Isten országának is polgáiraivá kíván nevelni bennünket, ez okból az anyaszentegyház tanítói s itt természetesen elsősorban református egyházunk tanítóiról van szó a legnagyobb feladatok elé állítatnak s éppen ezért különös megbecsülésben és gyöngéd elismerésben is részesítendők.

Magas szellemiséget kívánva az egyház minden rendű és rangú tanítójától, nyilvánvaló, hogy ezt a magas szellemiséget — illetve az egyház területén szólva, lelkiséget — mérhető pénzzel megfizetni nem lehet. A lélek munkája a láthatatlan világ területére esvén, látható pénzzel meg nem fizethető, s így mindazok a tanítók, akik az egyház hit- és lelki életének a munkájába bekapcsolódva, hivatással és lelkiséggel teljesítik feladatukat: az egyháznak, Krisztus testének, minden elismerésre és megbecsülésre méltó munkásai.

Református tanítóinkat, akik hivatásszerűleg átérzik tanítói tisztük kötelességeit, annyival is inkább meg kell becsülnünk, mivel ők nem csupán magyar hazánknak, hanem református anyaszentegyházunknak is hasznos és értékes polgárokat nevelnek. Mindaz az ellentét, amelyik megnevezés, vagy hiányos hivatásérzet kapcsán a lelkipásztorok — tehát a gyülekezet tanítói — és az iskolák tanítói között valamikor keletkezett, annyival inkább el-
tűntetendő, mivel az eszmény egy s a cél is csak egy lehet: iskoláinkat megtartani annak, ami a multban volt, az egyház veteményes kertjének.

(Eperjeske.)

Szombathy Imre.

A hevesnagykunsági egyházmegye története

Lapunk multévi 16. számában részletesen ismerttettem Tóth Dezső tiszakürti lelkipásztornak a hevesnagykunsági egyházmegye multjáról írt nagyszabású tanulmányának I. kötetét, melyben e Lap olvasói előtt jól ismert nevű szerző az egyházmegye történetét dolgozta fel. Most megjelent e mű második kötete, illetve a két kötet együtt. E második kötetben a hevesnagykunsági egyházmegyéhez tartozó egyházközségeket veszi sorra Tóth Dezső és megírja azok történetét.

A hatalmas, 304+294=598 oldalas mű elé Gaál István esperes írt előszót. Ebben hangsúlyozza az esperes, hogy évekig tartó, komoly, esöndes munka eredménye a két kötet. Nem adathalmazt, tehát nem krónikát kap az olvasó — bár az is értékes lett volna —, hanem egységes kép jó rendszerezéssel: egyháztörténet ez tudományos kritikai és theologiai megvilágításban.

Mindkét kötetet még kéziratban átnézte Révész Imre püspök, aki így nyilatkozott bírálatában: „Az általam eddig ismert magyar református egyházmegyei történetek közül a legnagyobb szabású és a legmélyebben megalapozott... egyházi életünk másfél-két évszázaddal ezelőtti esöndes forrongásaiba...

e műnek köszönhetőleg ezentúl sokkal mélyebb és igazabb betekintésünk lesz, mint lehetett eddigéig. Ime, tehát ez a kötet nemcsak egy egyházmegyét érdekel, hanem egész egyháztörténeti tudásunkat színesebbé, pontosabbá, megbízhatóbbá és részletesebbé tette. Ahogyan Tóth Dezső kétségtelenül nagyon sokat tanult az általános köz- és egyháztörténetekből, úgy az ilyen összefoglaló művek íróinak ezentúl ezt a kötetet ismerniök kell, hogy tanuljanak belőle. Azt meg nem is kell külön hangsúlyoznunk, hogy egy ilyen alapos és megbízható tanulmány megnyire *példa és minta* lehet arra, hogy egyházközségeink és egyházmegyéink múltját megbecsüljük és meg is írjuk, hogy így a megírás által közkinccsé tegyük.

Könyve II. kötetében Dr. Tóth Dezső először az elpusztult egyházközségek szomorú történetét ismerteti. Elszorul a szívünk: igazi magyar községek lakosaikkal együtt, hogy eltűntek s már csak néhány egyháztörténeti adat tanúskodik arról, hogy hány helyen volt magyar község és református egyház. Az egyház eltűnésével természetesen együttjárt a falu és a magyar élet eltűnése is. Csak a hevesnagy-kunsági egyházmegye területén 22 ősi egyházközség a múlté már! Tulajdonképpen ennél is sokkal több, mert Tóth Dezső csak azokat a községeket sorolja fel, ahol egyházi élet kimutathatólag volt, vagyis ahonnan erre maradt fenn történeti dokumentum. Mivel azonban a községek elpusztulásával elpusztultak a történeti források is, így ma már nem is lehet tudni, hogy hány egyházközség vált pusztává vagy tanyarendszerré a legjobb esetben és mily hátrányos kihatással volt a tiszántúli medence népesedési viszonyaira a vallási ellentét.

Aztán ismerteti Tóth Dezső az „Újraéledt egyházak“ fejezetben az egyházmegye mostani egyházközségeinek történetét igen nagy részletességgel, történeti hűséggel és nagy tárgyi tudással. Felsorolja minden egyházközségnél a vonatkozó irodalmat, az abban az egyházközségben szolgált lelkipásztorok névsorát, nem felejtve el az egyes lelkipásztorokra vonatkozó irodalmat sem megemlíteni, sőt össze-szedte az eddig csak kéziratban lévő feldolgozásokat, ismeri az egyházi folyóiratok idevonatkozó adatait is. Nagyon helyesen jár el azzal, hogy az élő lelkipásztoroknak csak életadatait és szolgálati helyeit sorolja fel. Aztán minden egyházközségnél olvashatjuk a jelenlegi presbitérium, tanítói és tanári testület névsorát, igazgatók, kántorok, főgondnokok és gondnokok nevét, még az egyházi is ott szerepel sokszor. Érdekes azonban, hogy a vallásoktató-lelkész és segédlelkész nevét nem találjuk sehol. Pedig ha érdemes volt — aminthogy nagyon érdemes volt — a lelkipásztorok névsorát adni, úgy nagyon érdemes lett volna nemcsak a jelenleg szolgáló vallásoktató-lelkész és segédlelkész nevét felemlíteni, hanem azt is részletes kutatás alapján megírni, hogy hol, mikor, hány vallásoktató-lelkész és segédlelkész szolgált. mi volt jogi helyzetük, javadalmazásuk és általában történetük. Ez a vonás mindkét kötetből nagyon hiányzik.

Végül ismerteti Tóth Dezső a hevesnagy-kunsági egyházmegye két újabb egyházközségének: Bucsa-telepnek és Rákóczifalvának történetét.

A hevesnagy-kunsági egyházmegye története nemcsak általában, mint egyházmegye-történet fontos és

jelentős, hanem azért is figyelemreméltó, mivel az egyházmegyéhez sok olyan nagy egyházközség — Mezőtúr, Karcag, Kisújszállás stb. — tartozik, amelyeknek története sokszor kerületi, sőt országos viszonylatban is jelentős volt.

A hevesnagy-kunsági egyházmegye nagyon jó és föltétlen követendő példát adott: a mai nehéz időkben is *ötezer pengőt áldozott* arra, hogy ez a két kötet megjelenhessék. Sajnos, az ilyen vállalkozáshoz, illetve az ilyen művek kiadásához anyagi támogatás is kell, de mégis csak a legfontosabb *az ember*, aki az ilyen nagy, de szép feladatot megoldja a jelen és a jövő nagy tanulságára. A múlt évben a szatmári egyházmegyében akadt egy Maecenas, aki az egyházmegye történetét saját költségén adatta ki, a hevesnagy-kunsági egyházmegye maga tudott erején felül áldozni. Mindenesetre a kiadott összegnek hármily csekély része térül is vissza, az áldozatvállalás érdemes volt és megérdemel minden dicséretet.

Ennél a megérdemelt dicséretnél azonban többet érne az — bizonyára a hevesnagy-kunsági egyházmegye is erre lenne a „legbüszkébb“ —, ha a többi egyházmegye is — tekintet nélkül arra, hogy történetét régebben megírták-e vagy nem — követné a jó példát mind az áldozatvállalásban, mind pedig múltjának megbecsülésében és megőrkítésében.

Szabó Gábor.

Egy ezüstkehely története

D. Dr. Révész Imre, a tiszántúli református egyházkerület püspöke tizennyolc esztendővel ezelőtt látogatott el először Szentésre és ehhez a látogatáshoz sok kedves emlék fűződik. Akkor még debreceni lelkész, egyházkerületi főjegyző volt. A szentesi tartózkodás hivatalos része sok szépséggel volt teljes, de különösen bensősé- tette egyfelől a tőkei kirándulás, másfelől pedig a Zsoldos-család ünnepi öröme. Az akkori egyházkerületi főjegyző kész szívvvel engedett annak a felkérésnek, hogy a négy Zsoldos-unokát ő keresztelje meg, ami 1925 április hónapban történt meg a Zsoldos-telep családi hajlékában. Akik ezen résztvettek, azok mindig kedvesen emlékeznek vissza erre a napra és nem fogják elfelejteni, amikor a család idősebb tagjainak a szemében könnyek csillogtak. Maga Révész Imre is mélyen meghalva végezte a szertartást és Szentésre emlékezve soha el nem mulasztja megemlíteni a valóban kedves napot. Most levelet írt az egyház lelkészelnökének, amelyben a következőket írja:

— Jól emlékezel, hiszen legutóbb is beszélgettünk róla, hogy 1925 április 26-án, szentesi első szolgálatom alkalmával a Zsoldos-családban egyszerre négy unokát kereszteltem meg: Lászlót, Zsuzsannát, Erzsébetet és Mártát. A család egy kedves szép kis ezüstkehellyel lepelt meg szolgálatom emlékére, melyet én mostanig hűségesen őriztem, de már elébb az volt a feltett szándékom, hogy valamikor egy kisebb gyülekezetnek aján-dékozom úrvacsorai célra. Ez az alkalom most jött meg, amikor barátikai missziói telepünkkel kapcsolatban, ott missziói egyházközséget létesítettünk, amelynek azonban még a szóránymagyarok szegénysége miatt semmi-féle úrasztali felszerelése nincsen. Ottani első szolgál-

lataim emlékére tehát most a kelyhet nekik ajándékoztam, rendeltetését kifejező új vésettől elláttam, de természetesen a négy kedves szentesi gyermek nevét és az eredeti dátumot is rajtahagytam s a kehely eredetét ajándékozó iratomban megmagyaráztam...

A továbbiakban azt kéri a püspök, hogy miután ő, a tizennyolc évvel ezelőtt életben volt családtagok közül közelebből senkit sem ismer, ezért ez az elhatározása a családdal közöltessék.

— Meg vagyok győződve — írja végül meghatott levelében —, hogy örömük lesz benne, ha megtudják, hogy kedves gyermekeik nevét hordozó kehely egy magyar és református végvárunkban az Úr házában edényei közé került.

Barátka különben 2600 lakosú község, Bihar vármegyének egyik nyaralásra és üdülésre alkalmas helysége, amely a bihari hegyektől teljesen körülzárt kies völgyben terül el és a fenyves és bükkerdők egészen a községig lenyúlnak. Lakossága 90 százalékában román. Itt élnek szegény szórványmagyarok, akik részére miszsiói egyházközséget létesítettek, de akik olyan szegények — mint a püspök írja —, hogy semmiféle úrasztali felszerelést nem tudtak beszerezni. Ezért ottani első szolgálata emlékére a kelyhet nekik ajándékozta. Bizonyára ünnepi érzésekkel és meghatódott lélekkel vette át a kis gyülekezet a szép művi kelyhet, amely összekapcsolja elszakíthatatlan lelki kapcsolattal a nagy alföldi gyülekezetet a kis szórványmagyság lelkével, hirdelve, hogy a magyar testvéri érzés hatalmán épül fel a boldogabb magyar jövő.

A Zsoldos-család örömmel vette tudomásul a püspök elhatározását. A szentesi ezüstkehely így jutott el Barátkára, szórványmagyarok szegény gyülekezetébe és a keresztelés emlékére ajándékozott és négy szentesi gyermekünk nevét hordozó kehely így vonult be egy magyar és református végvárban az Úrnak edényei közé.

Böszörményi Jenő.

„Lelkészi“, „Világi“

A címben foglalt elnevezéssel sokszor lehet találkozni az Egyházi Lapokban. Megválasztották N. N.-t „lelkészi“ tanácsbírónak, N. N.-t pedig „világi“ tanácsbírónak. Arról is lehetett nagyon ritkán megjegyzést olvasni, hogy a „világi“ elnevezés nem helyes, de javaslatot egy jobb elnevezésre nem lehetett olvasni. Most szeretnék erről a kérdéssel elmélkedni és egy más elnevezést javasolni.

A Református Jövő ezévi július 7-én megjelent 27. számában „Francia Protestánsok“ című cikkében több helyen lehet olvasni a világi elnevezésről. Azonban nagyon kíváncsi vagyok, hogy a cikk más részéről is gondolkozzunk.

A bevezető részében olvashatjuk „a lelkipásztoroknak és világiaknak egy igen tekintélyes csoportja dolgozott ki...“, ezt a részt én a következőképpen írnám: a lelkészeknek és egyháztagoknak egy tekintélyes csoportja. Az a „világiak“ elnevezés, különösen a hivatalos egyházban rendkívül rossz és nem keresztyéni elnevezés, midőn hivatalos tagjait világi elnevezéssel illetik; szokjon le róla a hivatalos egyház is.

Az I. pontban olvashatjuk „Át kell alakítani gyülekezeteinket, melyek nagyon sokszor nem mások, mint hallgató gyülekezetek...“ Bizony a magyar református gyülekezeti életet is át kellene alakítani „cselekvő gyülekezetté“.

A II. pontban újra ott van a „világiak“ elnevezés. Hát nem sokkal helyesebb volna a következő: Meg kell szervezni egyházainkban az egyháztagok szolgálatát. Aztán olvashatjuk tovább... „Különösképpen biztosítani kell az úgynevezett laikus igehirdetők képzését és szolgálatokat...“ Ez sem helyes, mert nem keresztyéni és nem evangéliumi. Helyesebb volna a következő: Különösképpen biztosítani az elhívottak, az Isten Lelkétől indított és elválasztott igehirdetők kiképzését és szolgálatokat. Mert van megválasztott és elválasztott igehirdető, de nincs laikus. Óh, az elválasztott igehirdetőket tudatlanul is szomszárja a gyülekezeti élet.

Jó, figyelemmel elolvasni a IV. pontot, mely igazolja az elválasztott igehirdetők beállítását. Ez igazolja, hogy más, más igehirdető típus kell a nagyvárosba, faluba, szórványba és más a tanvai részekbe.

Az utolsó bezáró részben olvasható: „Meg kell teremteni az érintkezést a hivatalos egyház és tagjai közt a sajtó által is.“ Erre ajánlok egy javaslatot, nevezetesen: Ha egész kis szervezetek adnak ki működésükről Évkönyvet, úgy mennyivel sokkal kívánatosabb és misszió tekintetében elengedhetetlen, hogy a Református Keresztyén Egyház hivatalosai is adjanak ki oly Évkönyvet, melyben a sáfarkodásról elszámoljanak, és az igazán felelősségteljes következő munkálkodásra reámutassanak; például: A lelkész (lelkészek) egy pásztori levélben szóljon a tagok lelkéhez, élsz-e? közömbös vagy-e? hitetlen vagy-e? vagy már halott vagy? Ha van iskolája, úgy szóljon az iskola is a lefolyt munkáról és az ezután váró feladatokról, a bajról stb. Az egyházi pénztár is számoljon el a múltból, s mutasson reá a jövő szükségleteire. — Az Évkönyvet egy hitbuzgó presbiter írása zárja azzal, hogy a nagyirgalmú Isten, Aki Szent Fia vére hullásáért a bűnösnek megkegyelmez, ha Hozzá tér; aztán intsen, hívjon minden tagot ehhez a drága Kegeyelmhez.

Ez csak vázolatja az Évkönyvnek. Mert tudom, minden hivatalos vezető megtalálja egyháza hogyanját és mikéntjét az Évkönyvéhez.

Az Évkönyvet aztán minden református keresztyén családhoz, a presbiterek között kiosztva, ök kézbesítsék; tekintet nélkül rangjukra, foglalkozásukra, mert ebben a szolgálatban nem világiznak, hanem egyháztagok, sőt többek: egyházi szolgálattevők, Isten munkatársai, Istentől kegeyelméből elhívottak a szolgálatra.

Ezzel a gyakorlattal már részben meg is történne a hivatalos egyház és a tagok között való érintkezés, sőt a cselekvő tagság is a szolgálat által.

(Mezőtúr.)

Id. Horváth Károly.*

* Szívesen közöljük a kedves öreg Horváth bácsi cikkét, ki lapunk iránt állandóan nagy szeretettel érdeklődik és anyaszentegyházunk ügyeit mindig szíven hordozza.

(Szerk.)

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

Az egyházmegye esperes körlevélben közli a következőket:

„Elnöklársam, az egyházmegyei gondnok úr ömlesztésével történt megállapodásunk szerint egyházmegyei őszi rendes közgyűlésünket 1943. évi szeptember hó 23-án, csütörtökön délelőtt 9 órára hívjuk egybe Hódmezővásárhelyre — a közgyűlést szükség esetén másnap délelőtt 9 órakor folytatni fogjuk. Egyházmegyei rendes bírósági gyűlésünket szintén szept. 23-án délután 3 órára hívjuk egybe. A közgyűlés és bírósági gyűlés helye a református fiúgimnáziumban lesz. Az előkészítő bizottsági gyűléseket szeptember 22-én, szerdán délután 5 órától kezdve fogjuk megtartani a presbitéri gyűlésteremben.

Mindezekre a gyűlésekre azok alkotótagjai, ú. m. az egyházmegye tisztikarát, lelkészi és világi tanácsbírói karát és az összes alkotótagokat elnöklársam nevében is szeretettel meghívom.

Lelkipásztor Testvéreimet pedig arra kérem, hogy a tárgyalandó ügyiratokat kellően előkészítve és felszerelve legkésőbb szeptember 10-ig küldjék be hivatalomhoz.”

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

Lelkészeiktatással egybekötött toronyszentelési ünnepély volt folyó hó 29-én Bulesu egyházközségben. A halálozás folytán megüresedett lelkészi állásra a gyülekezet egyhangúlag Illyés Gyula tarpai vallásoktató-lelkészt hívta meg. A beiktatást és szentelést Bary Gyula esperes végezte, lelkészek, vendégek, valamint a gyülekezet tagjainak nagyszámú jelenlétében. Az újonnan épült torony az elhunyt lelkész fáradozásának és a hívek áldozatkészesség munkájának az eredménye. Az új lelkész II. Kor. 4:5 alapján köszöntötte a gyülekezetet. Beiktatás után számosan üdvözölték a fiatal pásztorát s a mindenható Isten gazdag áldását kérték életére, munkájára, hogy láklya legyen. Isten kegyelméből meggyújtott láklya, mely áldásosan világít a sokszor bizonytalannak látszó jövőre.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Sípos Károly lelkipásztor beiktatása a debreceni presbitériumban. Hírt adtunk arról, hogy az új debreceni nyilas-telepi lelkipásztor folyó évi augusztus 1-én beköszöntött gyülekezetébe és Dr. Szász Imre esperes őt beiktatta. Most ez a beiktatás a debreceni egyház presbitériumában is megtörtént. D. Dr. Révész Imre püspök nagyszabású beszéddel mutatta be a presbitériumnak az új debreceni lelkipásztort.

„Örömmel mutatom be a presbitériumnak egyházközségünk új lelkipásztorát, Sípos Károly urat. A presbitérium minden tagjának áldáskívánását tolmácsolom. Amikor egy lelkipásztort munkakörébe az új gyülekezetében beállítanak, lehet ezt pusztán emberi és világi szempontból is felfogni, de ha egyúttal az Úr elé is állítatják, akkor már nem lehet csak emberi és világi szempontból tekinteni az eseményt.

Az Isten iderendelt téged munkálkodni a testvérek, az örállók közé — fordult a püspök az új lelkész felé. — Az Isten téged korai ifjúságodban belevitt a tűzbe és kiragadoit onnan, ennek bizonyossága ott van kebleden (a vitézségi érmek). Súlyos megpróbáltatásokkal látogatott meg az Isten, amelyek a legerősebb férfiszívet is megrepszerték volna. Te megtaláltad az egyetlen erőt, amelyre támaszkodj. Olyan gyülekezetbe kerültél, amelyben szintén tűz volt. Mégis, mikor eljöttél onnan, mindenki megsíratott, még azok is, akik valamikor a gyűlölet szikráit szórták feléd. Most Isten idehelyez a debreceni gyülekezet hatalmas, szép, arany gyertyatartójába. De tudna-e világítani egy ilyen világ éjszakáiban, különösen mint a mostani kor, ha nem volna rajta valódi fény, a kegyelem és áldozat tűzében égő lelkek fénye? Eljöttél, hogy segíts nekünk, e gyülekezetnek a sátán elleni harcban. Minden igaz kereszténynek Jézusra kell támaszkodnia. Jó megszívlelni Kálvin tanítását: „Ne kezdjünk háborút mindaddig, amíg meg nem támadnak bennünket.”

Kezdd meg és folytasd a lelkipásztori munkát. Nem kívánok se neked, se a gyülekezetnek jobbat, csak végezd azt úgy, ahogy eddig végezted és az Úr meg fog áldani téged.”

A nagy tetszéssel fogadott beszédre Sípos Károly lelkipásztor válaszolt.

„Amikor most mély tisztelettel bemutatkozom, szívem hálaival van tele Isten iránt, aki sokszor meglapasztallatta velem kegyelmét és vezetését. Sokszor kellett sötét szakadékokon keresztülmennem, de Isten mindig átsegített. Könyves, verejtékes a hátam mögötti út, de áldássá vált. Köszönöm a püspök úrnak és a presbitériumnak a meg nem érdemelt bizalmat és kitüntető pártfogást, amelyben részesítettek, amikor Debrecenbe befogadtak. Nem felejttem el, mit jelent debreceni lelkipásztornak lenni. Ha a leggyönyörűbb, de legerhesebb és legfelelősségteljesebb szolgálata a palásthorozás általában, úgy Debrecenben fokozottan az. Nem fogadkozom: hűséggel igyekszem szolgálni, ebből a sok is kevés. Csendben, hűséggel szolgálni, ez a vágyam, célom, mert a természetem és a rámbizott munka természete is ezt kívánja.” — A debreceni presbitérium az új lelkipásztort igen meleg szeretettel fogadta.

Tanítóválasztások Debrecenben. Az elmúlt héten, aug. 28-án tartott presbitéri gyűlés keretében, három tanítót választott a debreceni egyház, és pedig Balogh Imre kocsordi, Nyári Lajos telétleni és Bod Margit csökmői tanítókat, illetve tanítónőt. A választás igen simán folyt le: ennek az a magyarázata, hogy a megválasztottak mindhárom kiváló képesítésű és nagy gyakorlattal rendelkező tanérek, úgy, hogy már a jelölésük is teljes egyakarattal történt. Balogh Imre a belmissziói munkában tevékenyen részt vett, énekkarvezető, leventefőoktató, egyházmegyei iskolalátogató. Nyári Lajos igazgató is volt előző helyén, leventefőoktató, a gazdasági továbbképző-iskola vezetője. Zenei és prózai irodalmi tevékenységet fejt ki. — Bod Margit Nagyváradon szerezte kitűnő oklevelét a református képzőben. Leányegyesületet vezetett és egyháztársadalmi munkában részt vett, egyházmegyei közgyűlésekből többször dícséreltben részesült. — Mindhármójukat szeretettel köszöntjük s reménységgel várjuk.

ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

A Tiszántú újabb felosztási tervéte az érmelléki egyházmegye lelkészegyesületének javaslata alapján a következő: 1. Felsőtiszai egyházkerület, magába foglalná a beregi, felsőszabolcsi, középszabolcsi, szatmári, alsószabolcsi-hajdúvidéki és a debreceni egyházmegyéket Debrecen székhellyel. 2. Királyhágói egyházkerület, magába foglalná a máramaros-ugocsi, nagybányai, nagykarolyi, érmelléki, bihari egyházmegyéket Nagyvárad központtal. 3. Alsó-tiszai egyházkerület magába foglalná, a heves-nagykunsági, békésháti és a nagyszalontai egyházmegyéket Szeged központtal.

NAGYBÁNYAI EGYHÁZMEGYE.

Patóháza egyházközség folyó hó 22-én iktattatta be újonnan megválasztott lelkipásztorát Kabai István volt nagybányai segédlelkész lelkipásztori állásába. A beiktatást Oláh Sándor esperes végezte, mely után a beiktatott lelkipásztor mondott komoly hivatástudatról és buzgó felelősségvállalásról tanúskodó egyházi beszédet. Istentisztelet után presbitéri gyűlés volt, az egész gyülekezet jelenlétében, hol a beszélgető Balla Zoltán aranyosmeggyesi lelkipásztor a hivatali, elnöklő esperes a pecsétet adta át, majd áldást, sikert kért az egymásra talált lelkipásztor és gyülekezet életére.

Délben százerítékű közebeden vettek részt a rokonok, gyülekezeti tagok és vendégek, akik között Dr. Jakó Endre és ifj. Helmezy József egyházmegyei tanácsbírók, a nagybányai Nőgyűlés és presbitérium tagjai is megjelentek.

Délután vallásos-ünnepély volt a templomban, ahol Telegdy József szatmári segédlelkész igét hirdetett. Planieskó Mária, Giczei Tibor nagybányai tanító szavaltak. Erdei Lajos szóelőnök adott elő, míg Földes Ferenc népművelési fitkár az egyházi és nemzeti élet időszerű kérdéseiről tartott építő hatású és lebilincselő előadást.

Pásztor és nyáj egymásra találtak, teremjen gazdag gyümölcsös együttes munkásságuk nyomán!

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

Szatmárról jelentik: Nagy átalakítási és bővítési munkálatok folynak úgy a fiú, mint a leányiskolában, valamint a Kálvin-tér 9. és 10. számú internátusi épületeken, hogy mire a tanítás ideje eléri, kényelmes elhelyezkedést tudjunk biztosítani a növendékeknek. Ezek a munkálatok több, mint 200,000 P-be kerülnek, mely összegnek

a nagyobb részét a szatmári református egyháznak kell fedeznie. Ezért voltunk kénytelenek az adót mérsékelten felemelni és ezért fordultunk a Lorántffy Egyesület nevében is kéréssel híveinkhez, hogy jöjjenek segítségünkre kitűzött céljaink megvalósításában.

I R O D A L O M

Dr. Miklós Ödön: Ősi egyházalkotmányunk védelmében. (Válasz Dr. Zoványi Jenő „Akadémikus, céhbéli és dilettáns egyháztörténetírók” c. röpiratának ellenem irányított részletére.)

Dr. Miklós Ödön nagycsepelyi (Somogy vm.) lelkipásztor, a pápai theologiai akadémia volt rendes egyháztörténettanára nagyon régóta foglalkozik egyházjog- és egyházalkotmánytörténeti problémákkal. Eddigi több cikkének és tanulmányának közreadása után a múlt évben jelent meg nagyszabású tanulmánya: „A magyar protestáns egyházalkotmány kialakulása a reformáció századában” címmel. Erről a sok új szempontot érvényesítő, tehát sok eddigi tudomásunkat kétségbevonó vagy kiegészítő, de mindig komoly, alapos kútfőtanulmányon felépülő könyvről eddig számottevő *kritika* még nem, inkább csak *ismertetés* jelent meg. Most Zoványi Jenő Miklós Ödönnek ezt és korábbi tanulmányait is erősen, fölényeskedően és személyeskedően támadó cikkére felel meg jelen füzetében Dr. Miklós Ödön nyugodt higgadsággal, nagy tárgyi tudással, kimutatván Zoványi kritikájának kritikátlan, felületes, tehát tudománytalan voltát és az ő állításainak forrásalapjait. Mivel pedig egyéb szempontoktól eltekintve is, Zoványi kritikája nem építő célzatú, ezért az ő kritikája tudományos szempontból számításba sem vehető, Miklós Ödön válasza pedig mind hangban, mind komoly tartalomban számottevő.

Sz. G.

Szent HILARUS vagy szívet vidámító, elmét élesítő, kegyességre serkentő, rövid, kérdésekbe és feleletekbe foglalt DÖLGÖK, melyek mind az hasznos időtöltésre, mind az épületes tanúságokra egybeszedvegettvén, kibocsáttattak.

Bod Péternek az 1760-ban megjelent kis, de nagyon érdekes és értékes könyvét adta ki Dr. Incze Gábor, aki előszót is írt e pompás kötethez. Dr. Incze Gábor nemű kiadói munkásságát nem kell részletesen ismertetnünk: mindnyájunk előtt amennyire *közismert*, annyira *megfizethetetlen*. — Ebben a kötetben Bod Péter egy eddig kevésbé ismert munkáit olvashatjuk: komolyság és derű, szent megfontolás és vidám kacagás egészítik ki egymást, ahol Isten, erkölcs, menyország mellett világi „témák” is komoly vagy derűs megvilágításban vegyesen fordulnak elő, úgy-hogy e kötet „ponyvá” a szó régi és történeti értelmében. A könyvnek mind tartalma, mind nyelvezete egészen kivételes értékű, ezek között is különös figyelmet érdemel a régi jó magyar közmondások egész serege és latin citátumok izés magyar verses fordítása. Incze Gábor ismét igen jól választva ki régi magyar könyvtári értékeink közül a legmegfelelőbbet, kedves és értékes kötetet ajándékozott meg mindnyájunkat.

Sz. G.

Stickelberger Emánuel: A reformáció hősei. Fordította: Kutassy Gyula. Budapest, 1942. 254 lap.

Stickelberger jelen könyve *tartalmitlag* regényes elbeszélésben szól Ziskáról és a cseh husziták hősi harcáról, a wormsi gyűlésről, Servetről, Knox Jánosról és Stuart Máriaőről, a Bertalan-éji vérnászról, a valdensok üldözéséről és kitartásáról és végül *magyar* vonatkozású pompás elbeszélésben szól arról, hogy de Reyter hogyan szabadította ki a magyar gályarabokat.

Epizódokat, arckokat, világalakító eseményeket ismerünk meg a reformáció és az ellenreformáció — ez kiharadt

a címből, pedig az ellenreformáció koráról is szó van, úgy-szintén az előreformációról is! — korából. Stickelberger vérbeli író, aki drámai megelevenítő erővel ír, úgy-hogy valósággal érezzük annak a kornak és eseménynek valódiságát és történeti hűségét.

Aki Stickelberger műveit ismeri, annak nem kell ezt a könyvet külön ajánlani. Aki pedig még nem ismeri Stickelbergert, az ebből az egy könyvből is megismerheti és ebből az egy könyvből is meg fogja szeretni őt. Nevelő nem nélkülözheti segédeszközül és mintegy illusztráló anyagként, de nagy tanulsággal abból a szempontból is, hogy a történeti eseményeket hogyan lehet és kell megeleveníteni. Stickelbergernek ebben a könyvében is nagy történeti hűség találkozik a mély tény-mögé látással és írói invencióval: ezért ez a könyv egyszerre *igazi regény* és *valóságos történetírás*. *Élvezetes* és *tanulságos* egyszerre. Ajándékkönyvnek ifjúság részére, vallásos-estékre felolvasási anyagul, pedagógiai szakkönyvtárba jobbat nem is tudnánk ajánlani.

A könyv megrendelhető a „Traktátus Kiadóvállalat”-nál, Budapest, XI., Lágymányosi-út 21/a. Sz. G.

Lukácsy Imre: Beszél a mult. A dunavecsei református egyházköztség és Dunavecse község története. Sajtó alá rendezte: Molnár Lajos. Dunavecse, 1943.

Lukácsy Imre már 1924-ben megírta akkori egyházközségének történetét, s most a templomépítés 200. éves évfordulója alkalmából az akkori munkáját újabb adatokkal kibővítve jelentette meg. Ebből a könyvből egy nagyműltű és bizonyára szép jövőre méltó gyűlekezet története tárul elénk. A képekkel is gazdagon illusztrált tanulmány után még több aktuális cikk olvasható függelékül. Bak Antal a 25 éves polgári iskoláról, Dr. Teleki László gróf a dunavecsei KIE-táborról, Dr. Kovács István a dunavecsei egykeről, Dr. Máthé Elek a szülőfalujáról ír, míg Kovács László „Beszél a mult” címen fejezi be az értékes kötetet.

Sz. G.

Felhívás! A közeljövőben a magyar evangéliumi jellegű (református és evangélikus) szellemi termékekről bizonyos időközökben, de legalább negyedévenként megjelenő beszámoló indul meg *Evangéliumi Kultúrsemle* címen. A szemle célja: hírt adni a magyar protestantizmus minden megjelenő vagy megjelenő szellemi termékéről. Legalább negyedéves időközökben megjelenik minden protestáns parókián s bekapogtat a protestáns társadalom érdeklődő tagjaihoz, hogy a megjelent könyvekről ismertetés, illetve részletek közlésével, a folyóiratokról és lapokról a tartalom ismertetésével tájékoztatást nyújtson s egyben a megjelenő munkákra már előre felhívja a figyelmet. Írók, kiadók, szerkesztők a kiadásukban, illetve szerkesztésükben megjelenő könyveket, folyóiratokat és lapokat küldjék be a következő címre: *Evangéliumi Kultúrsemle, Sárvár, Lajos-körút 40.* Minden beküldött könyvnél meg kell jelölni a könyv árát is, és ha nem kerül könyvkereskedői forgalomba, azt is közölni kell, hol kapható.

Lelkigondozó címen jelenik meg Szij Rezső sárvári lelkipásztor folyóirata. A megjelenés ideje nincs meghatározva, úgy látszik alkalmi kiadvány. A kezünkben lévő példány homlokán, a cím alatt ez olvasható: „Különös tekintettel a református szórványgyűlekezetekre.” Valóban nagy szükség van rá, hogy egyházunk egyik legégetőbb problémája szolgálatában egy ilyen sajtóorgánium megszólaljon és ébresztgesse az alvó lelkiismereteket. A lap előfizetési ára: adomány. Derék munkatársak írnak hasábjain: Böröczky Gábor okleveles református lelkész Fülek-ről; Gyimóthy Géza körmenyi lelkész, Horváth Viktor érmihályfalvai vallásos tanár, Kotormán István polg. isk. igazgató és Sass Kálmán lelkipásztor ugyanonnan; Dr. Kovács István lelkész, Szentmártonkátá, Pomóthy Dezső h. lelkész, Nagykanizsa, Sebestyén Endre tanár, Budapest.

H. Fekete Péter hajdúböszörményi polgári iskolai ny. igazgató a következő felhívást bocsátotta közre: Tisztelettel értesítem, hogy „A leányok iskoláztatása Hajdúböszörményben” című neveléstörténelmi tanulmányom több mint 6 ívnyi terjedelemben megjelent. A munka fejezetei: 1. Az elemi leányoktatás kifejlődése. 2. Polgári leányiskolai törekvések. 3. A polgári leányiskola története. 4. A leányok a gimnáziumban. A munka ára bérmentes küldéssel 5 P. Kérem szíves megrendelését. Hajdúböszörmény, postabélyeg kelte. H. Fekete Péter igazgató. U. i. H. Fekete Péter: Az iskolai könyvtárak szervezése és kezelése. Ára 2 P. — Lapunk hű munkatársának ezen felhívását a legszívesebben ajánljuk Olvasóink figyelmébe és támogatásába.

K R Ó N I K A

A régi jó idők visszaélődése az a híradás, melyet az egyik debreceni napilapból olvasunk vitéz Szabó Endre tanyai egyházi vezetéséről. Színes leírást közöl a tanyák világából s többek között szószerint ezeket írja:

„Sok kedves lélekemelő jeleneteket találunk: Polgár István tanyáján az összehordott gabonakazlak között ott áll már a gép, kazánjának mérőórája a gőznek egész erejét mutatja, az üres zsákok fel vannak akasztva a cséplő rostája alá, nyitott végén várja hullani az acélos búzaszemeket. Minden készen van. A munkások összegyülekeznek, megállnak a cséplő előtt, felhangzik a szóltár: *Tebenned bízunk eleitől fogva...* Majd egy munkás ajkán hangzik hangosan az ima, utána halkán a többiek is imádkoznak Istenhez, megköszönvén a mindennapi kenyér áldását. Imádkoznak a hazáért, annak fennmaradásáért, területi nagyságáért. Kormányzónkért, harcúton küzdő fiainkért, az édesapákért és édesanyákért, a magyar gyermekekért és végül az erőt és egészséget, hogy tudják jól és becsületesen végezni a cséplés nagy munkáját. A meghatottság könnyei csillogtak úgy a földirtokos családjának, mint a munkások szemeiben, amint végül énekelték: *Isten áldd meg a magyart.*

Pár pillanat, minden munkás a maga helyén, a gép bűg, nyeli magába a kék ezreket, a zsákok egymásután telnek, a munka folyik, hogy el ne törjön kezünkben a kenyér botja.

Még egy másik jelenet. Vasárnap van, a szováti úton lévő iskolában tartunk istentiszteletet, a gyülekezet között ott látjuk Jóna János tanyai egyházi főgondnokot egész családjával, pesti vendégeivel és cselédségével. A nehéz heti teli munka után a hívek seregében együtt imádkozik, együtt énekel a gazda és egész házanépe.

Ismét vasárnap következik, augusztus 29., tanyai istentisztelet tartására jön ki hozzánk püspökünk: D. Dr. Révész Imre, hogy közöttünk hirdesse Isten áldott Igéjét és törje meg az új kenyér áldott zsenyéjét az úrasztalánál. Ismét összeltek a város a tanyával. A legelső pásztor, a legelső szolga jön, hogy szolgáljon közöttünk a szolgáló szolgájának Jézusnak, és pásztoroljon bennünket az Ige világánál az igaz tökéletesség és valódi Igazság, Isten felé. Hozzá a Krisztus által mindig közelebb.

„Sok az okos ember, kevés a hívő”. A tiszáninneni református lelkész sárospataki találkozásánál dr. Enyedi Andor püspök beszédet mondott, amelyben hangzott, hogy egyházi életünkben a fegyelem erősen és tarthatatlan módon meglazult, az egyháztudat, egyházhűség sokaknál döbbenetes módon hiányzik. Nálunk inkább felekezeti van az embereknél, mint vallásuk. A vallásos életre való nevelés gyenge. Az igehirdetés sokszor szavaltat és emberi bölcselkedés. Sok az okos ember, de kevés a hívő. A lángoló hivatástudat mellett az egyház embereit töltse el a mai világ és a mai ember, az adottságok, lehetőségek ismerete. Csak az igehirdetés segít a maga igaz valójában és az egyéni hittapasztalatok bátor fellátása. Sok tünet mutatja, hogy feléltük a régi hitet — jó lenne elkezdenni az új magvetést. Politikai áramlatokhoz nem szabad hozzákötöni szekerünket.

Megilletődve olvassuk a németek híradását arról, hogy az ellenséges bombatámadások eddig 3 millió tudományos könyvet pusztítottak el. A szétrombolt könyvtárak javarészt a legsürgősebben újraépítik. A németbirodalmi nevelésügyi miniszter és pénzügyminiszter ezirányban teljes felhatalmazást nyertek.

A debreceni „Vasárnap” gyülekezeti lap sorsa. Augusztus 28-iki gyűlése keretében foglalkozott a debreceni presbitérium a „Vasárnap” című gyülekezeti lap megszűnése ügyével. Dr. Juhász Nagy Sándor főjegyző előadta, hogy a presbitérium bizottságot küldött ki, hogy tartson vizsgálatot a „Vasárnap” ügyében. A bizottság több ízben ülésezett és megállapította a tényállást: a „Vasárnap”-nak a Református Jövőbe történt beolvastása teljesen indokolt volt és a fennforgó rendkívül súlyos helyzetben és a háborús viszonyok között az egyház elnöksége és a presbitérium helyesebben nem járhatott el. A bizottság jelentését vita nélkül tudomásul vették.

Lelkészek államsegélyének felemelése. A Hivatalos Közlöny egyik legutóbbi száma közölte a lelkészek államsegélyének felemelésére vonatkozó kormányrendeletet. Észérint a lelkészek és segédlelkészek fizetéskiegészítő

államsegélyét folyó évi július hó 1-től számítódólag felemelték annak az összegnek 32 százalékával, amely az érdekelteket eddig megillette. Azok, akik már eddig részesültek az államsegély 7%-ával való felemelésben, a 32%-ot úgy kapják, hogy abba beleértendő a már folyósított 7% is. Külön pótlék fejében a segédlelkészeket és a segédlelkészeket tartó lelkészeket eddigi segélyük 20%-kal való emelése illeti meg. A korpótlékban részesülő lelkészek és segédlelkészek e címen járó segélyét 20%-kal emelték.

A „Szózat” ünnepe. Száz éve annak, hogy a Szózat dallanra megszületett. 1843-ban a Nemzeti Zenede pályadíjat tűzött ki a Szózat, Vörösmarty 1836-ban írt költeményének megzenésítésére. A pályázók között volt Erkel Ferenc, Egressy Béni, Thern Károly és mások. E három zeneszerző műve tetszett legjobban a Nemzeti Színház színpadán, ahol először bemutatták. A vélemények megoszolva, Egressy és Erkel művét újra bemutatták. Végül is Egressy alkotása nyerte el a pálmát. Egressy Béni pataki diák volt. 1830-ban subscribált. Így örzi nevét az anyakönyv: Ben. Egressy 16 (éves) H C (ref.) Paulus (az atyja) Szántó (patria) Abaúj Nob. Julius 16-án 1830-ban subscribált. Egy másik feljegyzés is van róla: theatrista lett 1834. Ha a mai apokaliptikus időben megzendül ajkunkon a Szózat, gondoljunk arra is, hogy száz évvel ezelőtt ezt egy volt pataki diák komponálta, aki 1830–32. közt kórustag is volt. G.

Öt püspökelőadója lesz a lillafüredi református konferenciának. onczos Miklós államtitkár és Szabó Imre budapesti esperes rendezésében a Magyar Kálvin Szövetség szeptember 17-én, 18-án és 19-én a református országgyűlési képviselők részére konferenciát rendez a lillafüredi Palotaszállóban. A konferencia napirendjén délelőtt és délután előadás és szentírásmagyarázat szerepel megbeszélésekkel. A konferencia előadói között szerepel az ország mind az öt református püspöke. Vásárhelyi János erdélyi püspök a kegyelemről, D. Dr. Révész Imre tiszántúli püspök a hitről, Dr. Enyedi Andor tiszáninneni püspök a keresztyén életéről, Dr. Ravasz László dunamelléki püspök a keresztyén reménységről tart előadást.

A francia református egyház a háború kezdete óta első ízben most hívta össze a nemzeti zsinatot Párizsba. A zsinat az egyes hívőket felhívta: „Légy egész életeddel, és mindenben, amit mondasz, hű tanubizonysága annak, aki a szeretetet megtestesítette, amikor fájdalmait magára vette. Ez a jelszavad egy olyan hazában, amelynek megmérhetetlen szenvedése hasonló szeretet követel. Az egyház, mint egész, azt látja feladatának, hogy nem azért létezik, hogy őt kiszolgálják, hanem hogy szolgáljon másoknak. Hivatása, hogy a jelen nyomorúság közepette hirdesse korunk embereinek a keresztről szóló Igét.”

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hi atalától.

3632—1943. szám.

TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

Felhívás.

Tihanyi Béla kistarcsai (Pest vm., Kassai-utca 11. sz. a.) lakos kérelmére elrendelem Páli András házassági anyakönyvi bejegyzésének felkutatását. Nevezett állítólag 1756—1765 között kötött házasságot. Fia: Páli József 1765 április 8-án Várpalotán született s keresztelese a várpalotai református egyházközség anyakönyvébe van bejegyezve.

A bejegyzés megtalálása esetén kérelmező értesítendő, aki a kivonati díjon felül 20 P kutatási díjat ajánlott fel a bejegyzés megtalálójának.

Debrecen, 1943 augusztus 28.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3666—1943. szám. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

Felhívás.

Kövesdi Gyula esendőrfőtörzsörmester, remetevasgyári lakos kérelmére elrendelem nagyszüleik anyakönyvi bejegyzésének felkutatását.

Keressük Kövesdi Imre és Fazekas Sára házassági anyakönyvi bejegyzését. Kövesdi Imre 1829-ben, Fazekas Sára pedig 1836-ban Pocsajon születtek. Valószínű, hogy házasságkötésük valahol a Debrecen—Nagyvárad körüli egyházközségek valamelyikében történt.

Keressük továbbá Fazekas Imre születési anyakönyvi bejegyzését, akiről ismeretes, hogy kb. 1814—16 körül református vallásban született és Mester Sárával Nagykerekében kötött házasságot.

A bejegyzések megtalálása esetén kérelmező értesítendő, aki a felmerülő költségeket készsággal megtéríti.

Debrecen, 1943 augusztus 31.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a *Kiadóhivatal* címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65) kell küldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

Bihari református egyházközség presbitériuma nyugdíjazás folytán megüresedett III. sz. *Jérőtanítói* állásra e lap megjelenésétől számított 21 napi határidővel pályázatot hirdet. Fizetés: készpénz az egyház pénztárából 591-70 P havii részletekben. Négy hold szántó, 12-17 q búza, 8 köbméter tűzifa beszállítva, megfelelő lakás kerttel. E díjlevél a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 201.858—1942. VI. fő. o. sz. rendelete szerint 1085-28 P-ben van értékelve és a megfelelő államsegély. Kötelesség: a reábizott osztályok vezetése, kántor akadályoztatása esetén helyettesítés, belmissziói munkákban segédkezés, énekkar szervezése és vezetése. Az állás betöltés után azonnal elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények a Református Lelkészi Hivatal címére küldendők, Bihar.

A **dobrai református egyházközség** pályázatot hirdet üresedésben lévő IV. és V. sz. *tanítói* állásokra. Fizetés, kötelesség törvényszerinti. Kellően felszerelt kérvények: Református Lelkészi Hivatal, Dobra (Szilágy megye) küldendők.

Dobrácsapáti leányegyházközség e lap júliusi számában meghirdetett *Jókönyörgő kántortanítói* pályázat hirdetését újabb 21 nappal meghosszabbítja.

Kispalád református egyházközség pályázatot hirdet II. sz. *tanítói* állására. Pályázhatnak férfiak és nők. Fizetés és kötelesség törvényszerű. Lakás természetben nagy kerttel. Szalmár és Beregszász felé autobuszközlekedés. Pályázati határidő 21 nap. Cím: Református Lelkészi Hivatal, Kispalád (Szalmár megye).

TARTALOM:

Solymosi József: Örök program az iskola életében
Szombathy Imre: Tanítóink megbecsülése
Szabó Gábor: A hevesnagykunsági egyházmegye története
Böszörményi Jenő: Egy ezüstkehely története.
Id. Horváth Károly: „Lelkészi”, „Világi”
Hírek az egyházmegyékből — Irodalom — Krónika —
Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények —
Hirdetések

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1943—2022.

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal később
fizetendő.

Fűzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.
Díj t a l a n felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-48

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI, MEZŐGAZDASÁGI, HÁZTARTÁSI,
GÁZOLTALMI és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyűmölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával.

TELEFONOK:

Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat jutányos áron készíti

Szénási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A „TAKARÉKOSSÁG” KERESKEDELMI RT.

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.
PÉCS, József-u. 30. TELEFON: 17-14.

Fiókhüzem: Rákospalota, Pázmány-utca 72. sz.

Telefon: Budapest, 494-497. Új orgonák, mindennemű javítás és átépítés. Kétféle hangú harmóniumok. Méltányos feltételek, művészi kivitel.

